
راه‌های استفاده انقلاب اسلامی، با تأکید بر آیه «الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا...»

زینب عباسی^۱ (نویسنده مسئول)

اسمعیل ملکیان^۲

چکیده

بر اساس آموزه‌های اسلام، ایستادگی در برابر دشمنان، از ارزش والایی برخوردار است و انقلاب اسلامی برای ادامه راه به این مهم نیاز دارد. رهبری معظم ایران همانگونه که مدارا را میان دوستان انقلاب سرلوحه قرار داده‌اند، در برابر دشمنان با اقتدار ایستاده و در اشاعه تفکر آرمان امام خمینی رحمته‌الله علیه مبنی بر مقاومت در برابر مشکلات داخلی و سلطه بیگانگان وفادار می‌باشند. هدف مقاله حاضر بررسی جایگاه مقاومت در انقلاب اسلامی است و به راه‌های استفاده انقلاب بر اساس آیات قرآن و احادیث پرداخته می‌شود. این پژوهش به روش اسنادی - تحلیلی انجام شده است. با توجه به اندیشه رهبری و با تأکید بر بیانیه گام دوم می‌توان گفت مقاومت در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، علم، سیاست خارجی، به ترتیب با استقلال طلبی، عدالت و مبارزه با فساد، نهادینه‌سازی سبک زندگی اسلامی

۱ دانش پژوه سطح ۲ حوزه علمیه عصمتیه خواهران سمنان z.abbasi.chem@gmail.com

۲ دانش آموخته سطح ۴ حوزه علمیه برادران ۱۲۱۳malekian@gmail.com

ایرانی، جهاد علمی، پایبندی به عزت و مصلحت در روابط بین‌الملل و در عرصه اقتصادی با تحقق اقتصاد مقاومتی قابل اجرا می‌باشد. طبق نتایج انقلاب به مقاومت احتیاج دارد و با اتکاء به مقاومت می‌توان راه را تا ظهور تمدن اسلامی طی کرد.

کلیدواژگان: بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، مقاومت اسلامی، سیاست خارجی، اقتصاد مقاومتی، تمدن اسلامی، قرآن و حدیث.

مقدمه

امروز ملت ایران در بسیاری از زمینه‌ها چون علم، فناوری، تجربه، مهارت‌های گوناگون، توسعه عظیم همه‌جانبه ملی، اجتماعی، اقتصادی، نفوذ و اقتدار در منطقه قابل مقایسه با قبل نیست. ملت ایران با اراده و تصمیم به ایستادگی و مقاومت خود، این راه را آگاهانه انتخاب کرده و بر پیمودن این راه استقامت ورزیده است. می‌توان گفت که هر عرصه‌ای که نظام سلطه، دین اسلام، مسلمانان و دارایی‌های آنان را مورد تجاوز و تعدی قرار دهد، عرصه مقاومت شکل می‌گیرد. بنابراین مقاومت در تمامی عرصه‌های زندگی اعم از سیاست، اقتصاد، فرهنگ و علوم نظامی جای دارد.

از نظر قرآن، سنت الهی این است که اگر مقاومت و ایستادگی با تمام وجود صورت گیرد، پیروزی قطعی است و این وعده‌ای است که خداوند در آیه ۳۰ سوره فصلت^۱ داده است. افزون بر اینکه در این آیه بر سنت لایتغیر الهی مبنی بر پیروزی کسانی که استقامت می‌ورزند تأکید شده است، نوعی تقارن و همجواری بین توحید و مقاومت را نیز بیان می‌دارد. از آنجایی که جمهوری اسلامی نظامی مبتنی بر توحید و حاکمیت الهی است، با توجه به مبانی قرآنی و روایی که توحید و استقامت را ملازم یکدیگر دانسته است، راهی به جز مقاومت و پایداری در برابر نظام سلطه برای نظام وجود ندارد (عظیمی شوشتری، ۱۳۹۶). مقاومت، ایستادگی و عدم تسلیم در مقابل مشکلات و موانع مؤلفه‌ای است که تفکر امام خمینی رحمته‌الله علیه را به عنوان رهبر کبیر انقلاب اسلامی در هیئت یک مکتب و یک راه مطرح می‌کند. امام خمینی رحمته‌الله علیه در برابر طاغوت داخل در دوران مبارزات محکم ایستادگی کردند. بعد از پیروزی انقلاب امام باز هم اصل مقاومت را بر اساس دستور قرآن در برابر فشارها، تهدیدها و تطمیع و فریب دشمنان سرلوحه کار خود قرار دادند. تجربه تاریخی اسلام، مبارزه

۱. «إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ.»

ملت در جریان انقلاب به رهبری امام خمینی رحمته الله علیه و همچنین تجربیات متعددی که جمهوری اسلامی ایران طی این چند سال بعد از انقلاب بدست آورده است، نشان دهنده این است که تنها مقاومت است که باعث پیروزی در برابر دشمنان می‌شود. علاوه بر اینکه قرآن این مقاومت را تصریح می‌کند، عقل سالم و همچنین همه خرمندان عالم با ظلم مقابله کردن، از مظلوم دفاع کردن، با ظالم همکاری نکردن را می‌پسندند.

در طول دوران انقلاب و پس از آن قدرت پیش‌اندیشی و راهبردی امامین انقلاب همراه با مدیریت مهار بحران‌ها، با تکیه بر روحیه امیدبخشی و تأکید و الزام ایشان بر ایستادگی و مقاومت بهترین مسیر پیش روی ایران بوده است. ملت ایران با مقاومت بر سر ارزش‌های والای انسانی و اسلامی توانستند بر استبداد غلبه کنند. طبق بیانیه ی گام دوم، در ادامه مسیر بعد از انقلاب کشور و مردم ایران توانسته‌اند در چهار دهه بدون خیانت به آرمان‌ها و شعارهای اصلی در برابر حجم انبوهی از توطئه‌ها و دشمنی‌های ظالمانه نظام سلطه جهانی بایستند و ماندگاری خود را به همگان نشان داده و نویدبخش ظهور تمدن نوین اسلامی باشند. انقلاب در ادامه راه باز هم به مقاومت احتیاج دارد و با کنار نگذاشتن مقاومت می‌توان راه انقلاب را تا ظهور تمدن نوین اسلامی طی کرد. مسأله این پژوهش این است که برای این‌که بتوان این انقلاب را با تمام دستاوردهای آن حفظ کرد و آسیب‌های فراروی آن را پشت سر گذاشت چه باید کرد. این پژوهش به شیوه اسنادی - تحلیلی صورت گرفته است و در جمع‌آوری مطالب از منابع کتابخانه‌ای و بیانات مقام معظم رهبری استفاده شده است. این پژوهش بر آن است تا مفهوم مقاومت و اصول مربوط به مقاومت را ابتدا تعریف و سپس راهکارهای استدامه انقلاب را بر اساس آیه شریفه سی ام سوره فصلت، مورد بررسی و تدقیق قرار دهد.

تعریف مفهوم مقاومت

مقاومت یعنی ایستادگی، پایداری، تسلیم نشدن و مجاهدت در برابر دشمنان خدا و بشریت، سنت‌های غلط و مناسبات نادرست. هر آنکس که نیت مبارزه با ظلم و نظام و

رفتار ظالمین را با استفاده از روش‌های مشروع داشته باشد، در رفتار و کردار خود از مقاومت استفاده می‌کند. مقاومت نبایستی فقط از جنبه نظامی معنا شود، بلکه معنایی کاملاً گسترده و در تمام سطوح سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، مذهبی و آموزشی دارد و مبتنی بر پایه‌ها و قواعد مادی، ملی و دینی است. عناصر گفتمان مقاومت در دو دسته طبقه بندی می‌شوند، که عبارت است از بخش نفی یا سلبی و بخش اثباتی و ایجابی. بعد سلبی گفتمان مقاومت، سلطه ستیزی، نفی استکبار، نفی تبعیض و خشونت در نظام بین‌الملل، نفی توسعه طلبی و تجاوزگری می‌باشد. قسمت ایجابی و فعالانه گفتمان مقاومت شامل اسلام خواهی، صلح طلبی، حق طلبی و عدالت محوری، اقتدار و عزت طلبی، استقلال طلبی و آرمان‌گرایی می‌باشد. طبق نظر اندیشمندان در مقابل هر گونه ظلم و ستمی، مقاومتی تولید می‌شود که معلول ظلم و تضییع حقوق انسان‌ها است.

با بررسی بیانات رهبر معظم انقلاب در دو دهه اخیر، می‌توان فهمید این واژه از مهمترین کلمات استفاده شده ایشان می‌باشد. طبق فرموده مقام معظم رهبری، مقاومت در سایه ایمان به خداوند و اعتماد به وعده الهی امکان پذیر است. بنا بر آیه ۴۰ سوره ی مبارکه حج^۱ در صورت اصلاح امور و داشتن حسن ظن به خداوند که همان ایستادگی و مقاومت ملت ایران است، وعده خداوند به عنوان نصرت الهی تحقق پیدا خواهد کرد. (بیانات در دیدار مسئولان نظام و میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی، ۱۳۹۷/۰۹/۴، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=41007>)

رهبری معظم انقلاب در سخنرانی خود به مناسبت سی‌امین سالگرد رحلت امام خمینی رحمته‌الله علیه در حرم مطهر امام، معنای مقاومت را صریحاً بیان کرده و فرمودند: «معنای مقاومت این است که انسان یک راهی را انتخاب کند که آن راه حق می‌داند، راه درست می‌داند، و در این راه شروع به حرکت کند و موانع نتواند او را از حرکت در این راه منصرف

۱. «الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفُتِنَتِ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدٌ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ.»

کند و او را متوقف کند؛ این معنای مقاومت است. امام در مقابل دشمنی‌های اهل ظلم و تجاوز، در مقابل این تهاجم ناجوانمردانه و خباثت‌آلود، از اول، فکر مقاومت را، فکر ایستادگی را، فکر گم نکردن راه و هدف را پایه‌گذاری کرد و به عنوان یک درس، به عنوان یک راه، برای ماها، برای ملت ایران، برای مبارزان، برای مسئولان کشور، این راه را نشان داد و گذاشت تا از این راه حرکت کنیم.» (بیانات در مراسم سی‌امین سالگرد رحلت امام خمینی رحمته‌الله علیه، ۱۴/۰۳/۱۳۹۸، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=42758>)

آموزه‌های اسلام و قرآن در مورد مقاومت

اسلام همان گونه که به حیات و جان انسان به عنوان یکی از مقاصد کلان شریعت توجه دارد، از حیات شخصیتی مسلمانان غافل نبوده و برای بقای عزت نفس و جایگاه والای مسلمانان مقاومت و جهاد را به عنوان یکی از نسخه‌های شفا بخش معرفی نموده است. مقاومت و جهاد در راه خدا معنای گسترده‌ای دارد و ابعاد فراتر از درگیری فیزیکی، مانند رویارویی یا تهاجم فرهنگی و جنگ سایبری با دشمنان را شامل می‌شود. مقاومت بر اساس آموزه‌ها و احکام دین اسلام، توسط مسلمانان در مقابله با تهاجم دشمنان و مسلمانان در جهت تحقق بخشی به اراده خویش شکل گرفته است. طبق آیه ۷۱ سوره مبارکه یونس^۱، حضرت نوح علیه السلام فرستاده خداوند به عنوان یکی از پیامبران اولوالعزم، در نهایت شجاعت و شهامت با نفرت کم و محدود در مقابل دشمنان نیرومند و سرسخت ایستادگی می‌کند. هنگام نزول این آیات، پیامبر صلی الله علیه و آله نیز در شرایطی مشابه حضرت نوح علیه السلام زندگی می‌کردند و مؤمنان در اقلیت بودند. طبق این آیه قرآن به پیامبر صلی الله علیه و آله دستور می‌دهد که به قدرت دشمن اهمیت ندهد، بلکه با قاطعیت و شهامت پیش برود، زیرا که در برابر قدرت خدا هیچ نیرویی تاب مقاومت را ندارد. از روزهای آغازین بعثت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله که مسلمانان در برابر سرزنش‌ها، تهدیدها و فشارهای مشرکین و کفار ایستادگی نمودند، مقاومت آغاز شده است.

۱. «وَإِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذِكْرِي بآيَاتِ اللَّهِ فَاعْلَمُوا أَنِّي لَأَنْزِلُ عَلَيْكُمْ غَمًّا ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غَمًّا ثُمَّ افْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ».

از دیدگاه اندیشمندان اسلام هدف از جهاد و مقاومت یاری و نصرت اسلام است. در میان فقهای اسلامی هیچ گونه اختلاف نظری درباره مشروعیت مقاومت و جهاد وجود ندارد و اجماع علما بر مشروع بودن این ضرورت دینی بنا نهاده شده است. اکثر فقها با استناد به آیه ی ۲۱۶ سوره ی بقره^۱ و ۲۴۴ سوره ی بقره^۲ و احادیث بر این باورند که مقاومت و جهاد واجب است. در روایات نیز نشانه هایی از کفایتی بودن مقاومت و جهاد و به شمار نیاموردن آن در زمره واجبات عینی وجود دارد. طبق نظرات این بزرگان چنانچه حضور تعدادی از مسلمانان در جهاد ضامن اهداف اسلام باشد، نیاز به حضور همه مسلمانان نیست. اما زمانی که دشمن به سرزمین اسلامی حمله کند، دفاع برای کسانی که مورد تعرض قرار گرفته‌اند واجب عینی است؛ زیرا افراد در خط مقدم رویارویی با دشمنان اسلام قرار دارند، و نباید عرصه را برای نفوذ متجاوزان باز گذارند. همچنین اگر دشمن به مرزهای اسلامی نزدیک شد، ولی وارد مناطق مسلمانان نشد هم باید برای نمایاندن قدرت اسلام و دفاع از حریم اسلامی قیام کرد. طبق آیه ۹۵ سوره نساء^۳، هر دو گروه مجاهدان و قاعدان مورد تأیید هستند و خداوند هر دو را به سرانجام نیک مژده و وعده می دهد و تصریح می کند که پاداش مجاهدان بیشتر و مقامشان والاتر است. با توجه به آیه اول سوره ممتحنه^۴، خداوند متعال به صورت قاطع مسلمانان را از دوستی و حمایت کسانی که به سرزمین آن

۱. «كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ.»

۲. «وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ.»

۳. «لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولَى الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ.» بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَّ اللَّهُ الْحُسْنَى وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا.»

۴. «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ حَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْصَاتِي تُسْرُونَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ.»

ها تجاوز یا آن را تصرف کرده‌اند و آن را به اشغال خود درآورده‌اند، یا صاحبان و ساکنان اصلی سرزمین مسلمانان را به نوعی وادار به مهاجرت کرده‌اند برحذر می‌دارد. همچنین طبق آیات ۸ و ۹ این سوره^۱، حد و مرز ارتباطات و دوستی مسلمانان با دیگران مشخص شده است. طبق آموزه‌های قرآن افراد یا قدرت‌هایی که مسلمانان را از سرزمین خود بیرون کرده و سرزمین آن‌ها را اشغال می‌کنند و یا سبب می‌شوند که مسلمانان از سرزمین خود مهاجرت کنند، هم دشمن خداوند متعال هستند و هم دشمن مسلمانان.

بنا به آموزه‌های قرآن کریم امت اسلامی بایستی نیرویی قدرتمند و مستقل باشد که در برابر هر متجاوزی ایستادگی کند. ترس، هراس و کوتاهی در امر دفاع از استقلال و آزادی وطن و در نتیجه از دست دادن سرزمین، برابر با مرگ و نابودی است. مطابق آیات ۲۴۳ و ۲۴۴ سوره بقره^۲، افرادی که در راه حفاظت از وطن خود کوتاهی کنند، هر چند به ظاهر زنده باشند، بخورند و بیاشامند، اما با از دست دادن استقلال ملی خود، مردگان متحرکی بیش نیستند. رسول خدا ﷺ در سفارشی به امام علی ع می‌فرماید: «بگو: پروردگار من خداست، و آنگاه [براین گفته] ایستادگی کن (ابن شهر آشوب، ۱۳۷۹، ۲: ۳۵۵)». با توجه به این روایت پیامبر توحید را ملازم با استقامت بیان فرموده است. توکل بر خدا نشانه توحید حقیقی است و توکل کننده هیچ کس و هیچ چیز دیگر را بر امور جهان حاکم نمی‌داند. در نتیجه نمی‌توان ادعای توحید کرد و شعار استقامت داد ولی معتقد به حل مشکلات با تکیه بر سایر قدرت‌ها شد. در کلام امیرالمؤمنین در نهج البلاغه نیز علاوه بر حوزه‌های حاکمیتی، در زمینه مواجهه با دشمن نیز دستورالعمل برای مسلمانان مطرح شده است. بنا بر تفکر

-
۱. «لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ. إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ.»
 ۲. «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ. وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ.»

علوی، حاکم و کارگزاران حکومت با آگاهی کامل و رضایت مردم به مسئولیت ورود کرده و در ادامه، حکومت دینی را با استقامت و استواری در راه خدا، انقلابی ماندن و حفظ اصول پیش می‌برند.

در ایران، امام خمینی رحمته الله علیه خط مقاومت و ایستادگی را بنیان نهادند. ایشان در کتاب تحریر الوسیله با تمسک به قاعده قرآنی نفی سبیل تحقق آن را در شرایط مقاومت محقق شدنی می‌دانند و فرموده‌اند: «اگر روابط تجاری با کفار موجب ترس بر حوزه اسلام شود، ترک این روابط بر تمام مسلمانان واجب می‌شود. در اینجا فرق میان استیلا سیاسی یا فرهنگی دشمن وجود ندارد. اگر روابط سیاسی که بین دولت‌های اسلامی و دول بیگانه بسته می‌شود و برقرار می‌گردد، موجب تسلط کفار بر نفوس و بلاد و اموال مسلمانان شود، یا باعث اسارت سیاسی این‌ها گردد، برقراری روابط، حرام است و پیمان‌هایی که بسته می‌شود، باطل است.» مظهر مقاومت و عزم راسخ در یک دوره طولانی، جوانانی بودند که با اقتدار معنوی و روحی به استقبال خطر رفته و وارد میدان شدند، در میدان مبارزه ایستادند و جان خود را در مقابل آرمان‌های انقلاب و دین فدا کردند. مقاومت آن‌ها توانست جبهه متحد کفر و استکبار را از قدرت خارج کند. امام خمینی رحمته الله علیه به عنوان پرچمدار مبارزه با استکبار و سلطه گران فرهنگی، ضمن روشن سازی ماهیت های فرهنگی سلطه گران برای ملت های اسلامی به روشن سازی راهبردهای سلطه گران می پردازد. بعد از امام خمینی رحمته الله علیه نیز امام خامنه‌ای انتخاب مسیر مقاومت را دارای پشتوانه عقلانی، منطقی، علمی و دینی و راز ماندگاری جمهوری اسلامی را مقاومت دانسته و آن را حاصل اندیشه و عمل امام خمینی رحمته الله علیه می‌دانند. رهبری معظم گزینه قطعی ملت ایران در برابر آمریکا را مقاومت دانسته و بیان کرده‌اند که اندیشه مقاومت قدرتمندترین سلاح کشور است و شرط و شاخص لازم برای موفقیت را توجه به ترفند دشمن برای تضعیف اندیشه مقاومت می‌دانند. در زمینه ضرورت ایستادگی فرموده‌اند: «صرف اینکه حق با ما باشد، ما پیش نمی‌رویم؛ حق همراه با ایستادگی. امیرالمؤمنین علیه السلام در جنگ صفین فرمود: «أَلَا وَ لَا يَحْمِلُ هَذَا الْعَلَمَ إِلَّا»

أَهْلُ الْبَصْرِ وَ الصَّبْرِ» (خطبه ۱۷۳ نهج البلاغه). این پرچم را کسانی می‌توانند بلند کنند که اولاً بصیرت داشته باشند، بفهمند قضیه چیست، هدف چیست؛ ثانیاً صبر داشته باشند. صبر یعنی همین استقامت، ایستادگی، پابرجائی. این را ما باید از دوران پیامبر و ائمه علیهم‌السلام درس بگیریم. «سخنان مقام معظم رهبری در دیدار با مسئولان نظام به مناسبت مبعث حضرت رسول اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، ۱۳۸۷/۰۵/۰۹، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3580>

شاخص‌ها و ویژگی‌های مقاومت

در بیان هدف از مقاومت در برابر ظلم، دین ستیزی، سلطه استکبار و اشغال‌گری آن‌ها می‌توان به حفظ حقوق، حفظ استقلال، دفع اشغال، جلوگیری از سلطه دشمنان و حفظ دارایی‌های کشور اشاره کرد. از جمله مهمترین مؤلفه‌ها در این چهارچوب و برای رسیدن به این اهداف می‌توان به عدالت محوری، ظلم ناپذیری، دفاع از مظلوم و نفی سلطه کفار اشاره کرد. رهبری معظم مقاومت را یک فکر و اندیشه می‌دانند و بیان کرده‌اند که اندیشه مقاومت قدرتمندترین سلاح کشور است. رهبر انقلاب یک شرط و شاخص لازم برای موفقیت را توجه به ترفند دشمن برای تضعیف اندیشه مقاومت می‌دانند. برای رسیدن به اهداف عالی و موفقیت بایستی اندیشه مقاومت از ترفند دشمن مصون بماند و تضعیف نشود.

ایشان اجزای منطق مقاومت را که امام خمینی پایه‌گذاری کرده‌اند، در روز ۱۴ خرداد ۱۳۹۸ تشریح کردند. می‌توان با توجه به بیانات ایشان به این شاخص‌ها اشاره کرد:

۱. واکنش طبیعی هر ملت آزاده:

«یک جزء این منطق این است که مقاومت، واکنش طبیعی هر ملت آزاده و باشرف در مقابل تحمیل و زورگویی است؛ دلیل دیگری لازم ندارد. هر ملتی که برای شرف خود، برای هویت خود، برای انسانیت خود ارزش قائل است، وقتی ببیند یک چیزی را می‌خواهند به او تحمیل بکنند، مقاومت می‌کند، امتناع می‌کند، ایستادگی می‌کند؛ خود این، یک دلیل مستقل و قانع‌کننده است.» (بیانات در مراسم سی‌امین سالگرد رحلت امام خمینی

(رحمه الله)، ۱۳۹۸/۰۳/۱۴، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=42758>

۲. عامل عقب نشینی دشمن:

«مقاومت موجب عقب نشینی دشمن می‌شود، بر خلاف تسلیم. وقتی که دشمن به شما زور می‌گوید، اگر شما یک قدم به عقب برداشتید، او جلو می‌آید؛ بدون تردید. راه اینکه او جلو نیاید، این است که شما بایستید. ایستادگی و مقاومت کردن در مقابل زیاده‌خواهی دشمن و زورگیری دشمن و باج‌خواهی دشمن، راه جلوگیری از پیش آمدن او است؛ پس صرفه با مقاومت است. خود ما هم همین جوری هستیم و تجربه خود ما در جمهوری اسلامی همین را نشان می‌دهد. هر جا ما ایستادگی کردیم و مقاومت کردیم، توانستیم پیش برویم؛ هر جا تسلیم شدیم و طبق میل طرف مقابل حرکت کردیم، ضربه خوردیم. مثال‌های واضحی وجود دارد و افراد هوشمند و مطلع می‌توانند مثال‌هایش را در زندگی چهل ساله جمهوری اسلامی بیاورند.» (بیانات در مراسم سی‌امین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه الله)، ۱۳۹۸/۰۳/۱۴، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=42758>)

۳. بیشتر بودن هزینه سازش از هزینه مقاومت:

«مقاومت البته هزینه دارد، بدون هزینه نیست، اما هزینه تسلیم در مقابل دشمن بیشتر است از هزینه مقاومت. وقتی شما در مقابل دشمن تسلیم می‌شوید، باید هزینه بدهید. رژیم پهلوی در مقابل آمریکا تسلیم بود، هم نفت می‌داد، هم پول می‌داد، هم باج می‌داد، هم توسری می‌خورد! امروز دولت سعودی هم همین جور است؛ هم پول می‌دهد، هم دلار می‌دهد، هم بر طبق خواست آمریکا موضع‌گیری می‌کند، هم توهین می‌شنود؛ به او می‌گویند «گاو شیرده»! هزینه سازش، هزینه تسلیم، هزینه عدم مقاومت، از هزینه مقاومت بمراتب بیشتر است؛ هزینه مادی هم دارد، هزینه معنوی هم دارد.» (بیانات در مراسم سی‌امین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه الله)، ۱۳۹۸/۰۳/۱۴، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=42758>)

۴. وعده الهی بر پیروزی نهایی حق:

«مقاومتی که امام بزرگوار پایه‌گذاری کرد در نظام جمهوری اسلامی، این بخش قرآنی وعده الهی است. خداوند متعال در آیات مکرر قرآن این وعده را داده است که اهل حق، طرف‌داران حق، پیروز نهایی‌اند؛ آیات فراوان قرآن بر این معنا دلالت می‌کند. ممکن است قربانی بدهند اما در نهایت شکست نمی‌خورند؛ آن‌ها پیروز هستند در این صحنه؛ قربانی دارند اما ناکامی ندارند. «أَمْ يَرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ»^۱، خیال می‌کنند دارند زمینه‌سازی می‌کنند، توطئه برای جبهه حق و مقاومت درست می‌کنند، اما نمی‌دانند که توطئه علیه خود آن‌ها دارد چیده می‌شود طبق طبیعت و سنت الهی. آیه دیگر: «وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا فِي الْأَرْضِ»^۲ تا آخر آیه. آیه دیگر: «إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ»^۳، آیه دیگر: «وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ»^۴. آیات فراوان قرآن همه همین عاقبت را نوید می‌دهند به آن کسانی که در راه مقاومتند.» (بیانات در مراسم سی‌امین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۳۹۸/۰۳/۱۴، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=42758>)

۵. ممکن بودن مقاومت:

«مقاومت یک امر ممکن است؛ درست نقطه مقابل فکر غلط کسانی که می‌گویند و تبلیغ می‌کنند که «آقا! فایده‌ای ندارد؛ چطور می‌خواهید مقاومت کنید؟ طرف، گردن‌کلفت است، طرف قوی است. خطای بزرگ، اینجا است؛ خطای بزرگ، این است که کسی تصور

۱. سوره طور، آیه ۴۲: «یا می‌خواهند [برای از بین بردن حق]، نیرنگی به کار برند؟ [پس بدانند که] کافران، خود گرفتار نیرنگ شده‌اند.»

۲. سوره قصص، بخشی از آیه ۵: «و ما اراده کرده‌ایم بر کسانی که در زمین ناتوان شمرده شده‌اند، متت گذاریم.»

۳. سوره محمد، بخشی از آیه ۷: «اگر خدا را یاری کنید، شما را یاری می‌کند و گام‌هایتان را استوار می‌سازد.»

۴. سوره حج، بخشی از آیه ۴۰: «و قطعاً خداوند کسی که [دین] او را یاری کند، یاری می‌دهد.»

کند که در مقابل گردن‌کلفت‌های عالم نمی‌شود مقاومت کرد، نمی‌شود ایستاد. من این را یک قدری بیشتر توضیح بدهم؛ چون مطلب مهم و رایج و مورد ابتلائی است؛ الان هم ما داریم کسانی را که زیر کسوت روشنفکری و مانند این‌ها، در روزنامه، در کتاب، در سخنرانی، اینجا و آنجا این جور القا می‌کنند که آقا! فایده‌ای ندارد، نمی‌شود با اینها درافتاد، نمی‌شود در مقابل اینها ایستاد، باید قبول کنیم؛ خلاصه‌اش این است که باید سواری بدهیم؛ سواری بدهیم و خیال خودمان را راحت کنیم. من عرض می‌کنم که این نگرش که بگویند ما نمی‌توانیم، ناشی از همان خطای محاسباتی است. این اشتباه در محاسبه است. ما در محاسباتی که باید در مسئله مقاومت در مقابل زورگویان عالم داشته باشیم، باید حقایق مربوط به این زورگویان را درست بدانیم، حقایق مربوط به خودمان را هم بدانیم. یکی از این حقایق، قدرت مقاومت است.» (بیانات در مراسم سی‌امین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۳۹۸/۰۳/۱۴، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=42758>)

راهکارهای حفظ و استفاده انقلاب بر پایه مقاومت

طبق آموزه‌های اسلام، جهاد و تلاش و کوشش در راه خدا به همراه مقاومت می‌تواند عملکرد افراد را برای پیروزی حق جهت دهد. از آنجایی که دشمنان اسلام همواره در صدد نفوذ و برهم زدن معادلات جامعه اسلامی و فروپاشاندن جوامع اسلامی هستند، جهاد و مقاومت می‌تواند به عنوان عامل بازدارنده، نسخه‌ای برای عموم مسلمانان باشد. وظایفی بر دوش افراد گذاشته شده است تا انقلاب به مسیر خود ادامه دهد و از انحراف و یا سقوط مصون ماند. برای حفظ و تداوم نظام اسلامی باید چاره‌اندیشید و راهکارهای بقای آن را شناخت. در ادامه به راهکارهای حفظ انقلاب اسلامی پرداخته می‌شود:

۱. ایمان به خدا و اتحاد لازمه ایستادگی

سرآمد باورهای دینی ایمان به خداست. یک ملت، با نیروی ایمان و اعتقادش مبارزه می‌کند. مبارزه و جنگیدن و مقاومت کردن، با نیروی ایمان انجام می‌شود. سعادت دنیا و

آخرت مردم و راه رسیدن به آرمان‌های والا اجرای احکام الهی و اسلامی است. عاملی که می‌تواند ملت ایران را با فقدان بسیاری از تجهیزات که قدرت‌های بزرگ از آن برخوردارند، محکم و باثبات و مقاوم در صحنه نگه دارد، ایمان دینی است. بایستی ایمان دینی مردم حفظ شود تا مردم بتوانند مقاومت خود را حفظ کنند و بایستند و از مسئولان پشتیبانی کنند. بدون شک توجه و اعتقاد به این اصول و باورهای ارزشمند است که رهبر معظم انقلاب حضرت آیت الله خامنه‌ای، حزب الله امروز را خط مقدم دفاع از امت اسلامی و همه ملت‌های منطقه دانسته و ایستادگی ملت لبنان و مجاهدت قهرمانانه حزب الله و اقتدار آن‌ها را برخاسته از ایمان و توکل آنان به عنوان نماد دیگری از بیداری دنیای اسلام و عزم راسخ آن‌ها در برابر دشمنان می‌دانند.

۲. تحکیم باورها و ارزش‌های اسلامی

در صورتی که ملت ایران، پایه‌های ایمان خود را محکم و عقاید برحق خود را تقویت کند، هرگز تحت تأثیر تبلیغات سوء واقع نخواهد شد و به خود سستی راه نخواهد داد. پاسداری از آرمان‌های اسلامی، یکی از ضمانت‌های حفظ نظام جمهوری اسلامی است. در صورتی که این اهداف به فراموشی سپرده نشوند و در عمل نیز به اجرا درآیند، خداوند متعال، همان‌گونه که در ایجاد انقلاب، مردم را یاری رساند، در بقای آن نیز چتر حمایت خود را بر سر آنان نگه خواهد داشت. تقویت اعتقاد به ولایت فقیه در میان جوانان و زدودن شبهات پیرامون آن، از وظایف خطیری است که در جهت پاسداری از آرمان‌های اسلامی از اهمیت خاصی برخوردار است، به‌ویژه آن‌که نوک پیکان حملات دشمن بر همین نقطه نشانه رفته است. راهکار عملی مبارزه با انحرافات این است که مردم از نظر فکری و شناخت اسلامی آنچنان تقویت شوند که افکار انحرافی در آن‌ها اثر نگذارد و از جنبه آگاهی دینی به طوری قوی باشند که تحت تأثیر شبهات واقع نشوند، و بالاتر، شبهه‌ها را هم پاسخ گویند و اسلام صحیح را بشناسند تا مخالفان مکتب نتوانند افکار غیر اسلامی را به جای اسلام به آن‌ها تحویل دهند. بنابراین برای حفظ ماهیت نظام که همان اسلامی بودن آن است، باید احکام

و مبانی اسلامی را در جامعه ترویج کرد.

۳. بالا بردن تقوا به منظور تقویت روحیه مقاومت

انگیزه مقاومت و حماسه با تجلی قدرت خدا در اراده و قلب انسان به وجود می‌آید و هویت دفاعی در فرهنگ جامعه نیز در مدار خدا باوری و ایمان و توکل به خدا و همچنین داشتن تقوا تحقق پیدا می‌کند. با توجه به آیه ۱۲۰ سوره آل عمران^۱، صبر در کنار تقوا موجب می‌شود که دشمن با همه توانایی‌هایی که برای خودش فراهم کرده، نتواند کاری از پیش ببرد. در خصوص لزوم داشتن تقوا به منظور افزایش قدرت ایستادگی رهبر انقلاب می‌فرمایند: «روح مبارزه و ایستادگی در مقابل دشمن، وقتی به طور کامل و سالم در شما قشر جوان باقی می‌ماند که تقوا، بازگشت به خدا و جهاد اکبر در وجود و زندگی‌تان بگنجد. اگر ما به جوانان توصیه می‌کنیم که طهارت، تقوا، استغفار، اجتناب از گناه، رو آوردن به خدا و توجه به معنویات را سرلوحه کارها قرار دهند، به این دلیل است که علاوه بر به همراه داشتن سعادت شخصی شما، کشور شما هم به جوانانی نیازمند است که بتوانند حقایق را درک کنند، در میدان‌ها بایستند، توطئه دشمن را بشناسند و با آن مقابله کنند. دانشگاه، حوزه علمیه و محیط علمی و تحصیلی جای این ایستادگی، مقاومت، هوشیاری و مبارزه است. این، انتظار از نسل جوان است.» (بیانات در دیدار جمعی از دانش‌آموزان و دانشجویان، ۱۳۷۴/۰۸/۱۰، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2772>)

۴. داشتن صبر و بصیرت به عنوان سرلوحه عملی مقاومت

در دوران صدر اسلام و دوران پیامبر ﷺ صبر و ایستادگی با وجود سختی‌های زیاد باعث شد که با وجود نابسامانی‌ها و ناهنجاری‌هایی که برخلاف دستور حقیقی اسلام انجام گرفته بود، اوج تمدن بشر در قرن سوم و چهارم هجری متعلق به ملت مسلمان و کشورهای اسلامی باشد. جایگاه صبر نزد معصومان علیهم‌السلام نیز والا و دارای اهمیت است. سیره فکری و عملی امامان به عنوان کوه‌های صبر و مقاومت شاهد این ادعا و سرلوحه بنیان

۱. «و اگر [در برابرشان] صبر کنید و پرهیزکار باشید، حيله بدخواهانه آنان هیچ آسیبی به شما نمی‌رساند.»

های فکری، اعتقادی و عملی مسلمانان است.

رهبر معظم انقلاب اسلامی بارها در بیانات خود به نقل از امام علی علیه السلام، بر عنصر صبر در کنار بصیرت تأکید کرده‌اند. واقعیت‌های درخشان در جمهوری اسلامی که دشمنان ما بدان اعتراف می‌کنند، همه در سایه اعتماد به وعده الهی و صبر و مقاومت و استمداد از خداوند به دست آمده است. رهبری با لازم دانستن مجاهدت و ایستادگی و بصیرت و صبر هم آحاد ملت و هم مسئولان، برای عبور از گذرگاه انقلاب می‌فرمایند: «شماها مسئولان کشور هستید در بخش‌های مختلف؛ کارهای زیادی برعهده شما است؛ کارهای شما، هم کار دنیا است، هم کار آخرت؛ یعنی وقتی به انجام وظیفه خود می‌پردازید، هم دارید دنیا را آباد می‌کنید، زندگی را آباد می‌کنید، هم دارید باطن و درون خودتان را آباد می‌کنید. این عمل که هم عمل دنیائی است، هم عمل اخروی است، احتیاج دارد به دو عنصر: صبر و توکل. صبر یعنی پافشاری، پایداری، مقاومت، ایستادگی، هدف را فراموش نکردن. در میدان نبرد، در میدان رویارویی با دشمن، اگر صبر داشته باشید، می‌توانید با این نسبت بر دشمن غلبه پیدا کنید.» (بیانات در دیدار مسئولان نظام، ۱۳۹۲/۰۴/۳۰، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=23175>)

۵. تقویت اعتقاد به ظهور و آینده سبز

مردم در راستای اعتقاد به منجی و پذیرش ولایت است که به مقاومت اسلامی گرایش پیدا کرده و برای دفاع از آرمان‌ها و منافع کشور در مقابل استثمار و استعمار مقاومت می‌کنند. در ادامه مسیر انقلاب نیز باید هر چه بیشتر از گذشته دل‌ها نسبت به آرمان‌های مهدوی و فرج مولا و صاحبمان آماده شده و زمینه تحقق فرج و تمدن اسلامی فراهم شود.

۶. حفظ شور و نشاط انقلابی و عدم مایوس شدن از ارزش‌های انقلابی

برای جلوگیری از انحرافات، باید مراقب بود که شور و نشاط برای تحقق آرمان‌ها رنگ نپازد؛ شور و نشاطی که ارزش‌ها و باورهای انقلابی را مستحکم می‌سازد و پشتوانه‌ای نیرومند برای یک حرکت اجتماعی ایجاد می‌کند. خواه ناخواه در طول زمان، عواطف و احساسات

انقلابی کم‌رنگ می‌شود و باید عاملی وجود داشته باشد تا با تغذیه فکری افراد، انقلاب را از این آفت طبیعی برهاند. گذشت زمان، می‌تواند عاملی منفی برای کم‌رنگ شدن عواطف و ارزش‌های انقلاب باشد. با گرم نگه‌داشتن تنور انقلاب و ارزش‌های آن می‌توان با انحرافات مبارزه کرد و آن‌ها را خنثی ساخت. باید زمینه زنده ماندن ارزش‌ها و باورهای اسلامی را تقویت کرد تا این انقلاب بتواند در سایه عواطف و احساسات دینی، از هرگونه انحراف مصون ماند.

۷. مقاومت همراه با تدبیر

مقاومت با تدبیر، جزو شعارهای نظام اسلامی است و مسئولان این موضوع را مدنظر دارند. رهبری در باب اهمیت مقاومت مدبرانه می‌فرمایند: «امروز هم علاج کار ملت ایران در ایستادگی و مقاومت است. البته معنای مقاومت بی‌تدبیری نیست. من روایتی را از نبی اکرم صلی الله علیه و آله و سلم یادداشت کرده بودم که می‌خواستم اوایل صحبت‌م بخوانم؛ ولی الان آن را می‌خوانم. حضرت خطاب به عبدالله بن مسعود، صحابی معروف، می‌فرمایند: «یا بن مسعود! اذا عملت عملاً فعمل بعلم و عقل»؛ ای پسر مسعود! هر کاری که می‌خواهی انجام بدهی، با دانش و خرد انجام بده. این، استثناء ندارد و شامل همه کارها می‌شود؛ این‌ها شعارهای اسلامی است. حالا عده‌ای می‌خواهند به مسلمانان، که این مطالب هزار و چهار صد سال جزو فرهنگشان بوده است، یاد بدهند که دنبال علم و خرد بروند! این حرف‌ها کهنه بشو هم نیست؛ همیشه تازه است. «و ایتاک و ان تعمل عملاً بغير تدبیر و علم»؛ مبدا هیچ کاری را بدون تدبیر و دانش انجام دهی؛ همه کارها باید سنجیده و علمی صورت گیرد. «فأنته جلّ جلاله يقول: ولا تكونوا کالتی نقضت غزلها من بعد قوة انکاثا»؛ چون خداوند می‌فرماید: مثل آن پیرزنی نباشید که پشم را نخ می‌کرد، بعد نخها را دوباره پشم می‌کرد. اگر کار را بی‌منطق و بی‌دانش و بی‌تدبیر انجام دهید، قوتی را که خدا به شما داده، واژگون کرده‌اید و ذخیره علم و عقل را به زمین ریخته‌اید و به عقب برگشته‌اید. ما نباید به عقب برگردیم. ضریب اطمینان وقتی بالا می‌رود که انسان بداند مسئولان کشور فکر و تدبیر و

مطالعه و مشورت می‌کنند؛ بخصوص در زمینه‌های حساس‌تر که تعیین سیاست‌های کلی است و با زمینه و منطقه اجرا هم تماس مستقیم ندارد و خطوط را معین می‌کند و در آن، کارهای کارشناسی بسیار وسیع و دقیق و پی‌درپی صورت می‌گیرد. با این تدبیر، ملت ایران باید مقاومت کند و همین مقاومت موجب شده تا الان پیش برود.» (بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان زنجان، ۱۳۸۲/۰۷/۲۲، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3199>)

۸. حضور آگاهانه مردم در صحنه مقاومت

تکیه جمهوری اسلامی به این مردم است؛ پشتوانه نظام اسلامی و حصار کشور و نظام مردمند. با توجه به دیدگاه معظم له هیچ ملتی مانند ملت آگاهانه، آرمان‌گرایانه، شجاعانه و چنین بیدار و به‌روز، از راه خود کار خود و آرمان‌های خود دفاع نکرده است. بعد از انقلاب مقابل توطئه دشمن، بسیج مردم و جوانان مؤمن مردم در مقابل فتنه‌گری و اختلاف افکنی و تحریکات و تجزیه طلبی و خباثت‌های گوناگون بیگانگان ایستادند و مبارزه کردند. این ملت هر چه به دست آورده است را بر اثر استقامت و شجاعت و ایستادگی خود دارد و قدرت خود را از درون خود و از ذات نشأت گرفته می‌داند. نظام جمهوری اسلامی چون متکی به مردم است، لذا نه از آمریکا و نه از هیچ قدرت استکباری دیگری هیچ واژه‌ای ندارد. ایشان در بیان اهمیت حضور مردم می‌فرمایند: «اگر حضور مردم نمی‌بود، اگر فاصله بین مردم و نظام ایجاد می‌شد، نظام نمی‌توانست در مقابل دشمنان مقاومتی بکند. این حضور مستحکم مردم است که پشتوانه ایستادگی مسئولان است.» (بیانات در اجتماع بزرگ مردم قم، ۱۳۸۹/۰۷/۲۷، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=10302>)

همچنین ایشان در مشخص کردن نوع حضور مردم می‌فرمایند: «حضور مردمی معنایش این است که ملت‌ها با تن خودشان، با حضور شخصی خودشان در میدان‌های مبارزه حاضر شوند و خطرات را تحمل کنند؛ مثل آن چیزی که در ایران اتفاق افتاد. وقتی این شد، هیچ قدرتی در مقابل این نمی‌تواند بایستد؛ حالا آمریکا و این‌ها که سهندند. اگر همه

قدرت‌های عالم هم دست به یکی شوند، در مقابل ملتی که با همه وجود وارد میدان شده است، نمی‌توانند مقاومت کنند، ایستادگی کنند. البته می‌زنند، می‌کشند، خونریزی می‌کنند، اما مغلوب می‌شوند.» (بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=11622>، ۱۳۸۹/۱۲/۱۹

ملت ایران با وحدت، همبستگی، تلاش و مجاهدت خود و حضور جدی در صحنه با توفیق الهی بر دشمنان پیروز خواهد شد. در این راه ملت ایران بایستی اعتماد به نفسی را که به برکت انقلاب و به برکت ایستادگی در میدان پرخطر انقلاب به دست آورده و بعد در میدان دفاع مقدس با همه آن مشکلات با ایستادگی خود، این اعتماد به نفس در او تقویت شده، را حفظ کند. همچنین می‌توان گفت که لازمه ایستادگی کشورهای مستقل در مقابل فشارهای قدرت‌های بین‌المللی پیوند خوردن اراده مسئولان این کشورها و به دست آوردن پشتوانه افکار عمومی به منظور توانایی مقاومت در مقابل فشارهای سلطه‌گران می‌باشد.

۹. مقاومت برای رسیدن به اهداف و پیروزی

تکیه نظام جمهوری اسلامی به مردم است. دشمنان نظام بارها بیان کرده‌اند که با حذف حصار مقاوم مردم، قدرت مقاومت از نظام جمهوری اسلامی گرفته خواهد شد. ملت ایران در مقابل خواست دشمن به دنبال شکوفائی اقتصادی، رونق اقتصادی و رفاه کامل است، اما حاضر نیست که این نتیجه را از راه ذلت در مقابل دشمن به دست بیاورد. بلکه خواست ملت ایران در کنار توصیه‌های مقام معظم رهبری بدست آوردن اهداف و رهایی از مشکلات با عزم و اراده، شجاعت و توانائی جوانان می‌باشد. قطعاً لازمه پیشرفت و رسیدن به اهداف عالی جمهوری اسلامی مقاومت در مسیر آرمان‌ها می‌باشد و مشخص است که تسلیم در مقابل زورگویان جهان، زورگورا به زورگویی تشویق می‌کند. ملت ایران راه را خوب طی کرده است، ملت ایران توانسته است در مقابل فشارهای دشمن مقاومت کند، توانسته است خود را حفظ کند، رشد کند و خود را به آرمان‌ها نزدیک کند. ملت ایران با ایستادگی خود، با مقاومت خود، با اتحاد خود، با امید بی‌پایان خود به کمک الهی، و مسئولان کشور با

وحدت کلمه و با همکاری خواهند توانست دشمنان ملت ایران را ناامید کرده و به پیروزی برسند.

۱۰. مقاومت در مقابل تهدیدها

یکی از شیوه‌های دشمن تهدید کردن، بزرگنمایی قدرت خود و آمیختن زبان زور با برخی شیرینی‌های وعده‌های فریبنده است، تا دل‌ها را گمراه کند. راه مقابله با تهدیدهای عملی ایستادگی است. استقامت کردن در مقابل فریب‌ها و تهدیدهای دشمن، هنر بزرگی است که یک ملت با داشتن آن می‌تواند به قله برسد؛ به جایی که دیگر دشمن فایده‌ای در تهدید نمی‌بیند و مجبور است با او بسازد یا در مقابل او تسلیم شود.

۱۱. مقاومت افسران جنگ نرم

دستگاه مقتدر مادی که تا قبل از انقلاب بر اقتصاد، سیاست، فرهنگ، منابع و تصمیمات مسئولان این کشور مسلط بود، راه منحصر از پانداختن ملت و مسئولین ایران را جایگزینی تفکر عدم لزوم ایستادگی و مقاومت در مقابل آمریکا و استکبار به جای تفکر عدالت در سطح جهانی و حمایت از ملت‌های عدالت‌خواه می‌داند. در این زمینه مقام معظم رهبری برای مبارزه با این دشمنی راه‌هایی را ارائه داده‌اند: «افسر جنگ نرم باید مقاومت کند. چگونه مقاومت کند؟ اولاً معرفت‌هاتان را بالا ببرید. عزیزان من! سقف معرفت خودتان را، سایت‌های سیاسی و اوراق روزنامه‌ها و پرسه زدن در سایت‌های گوناگون قرار ندهید؛ سقف معرفت شما این‌ها نیست. سطح معرفت را بالا ببرید. با قرآن، با نوشته‌جات مرحوم شهید مطهری، با نوشته‌جات فضیلت‌های بزرگی که خوشبختانه امروز در حوزه‌های علمیه حضور دارند، آشنا شوید. سطح معرفت دینی بالا برود؛ این یکی از کارهاست که حتماً لازم است. به نظر من آن کاری که مهم است انجام بگیرد، مطالعات اسلامی است. هم چنین، نظارت و توجه به اوضاع کشور، نگاه مستفسرانه و دنبال پیدا کردن واقعیت، همراه با انتقاد. نقد مستمر، نظارت مستمر و متعادل بر اوضاع کشور، بر مدیریت‌ها، جزو کارهای بسیار لازم است؛ البته باید با عقلانیت و با مدارا همراه باشد،

بدون افراط، بدون پرخاشگری؛ اما نگاه نقادانه. اساسی‌ترین قضیه هم امید است. از جمله سخت‌ترین کارهایی که علیه من و شما دارد انجام می‌گیرد، این است که امید را در ماها بمیرانند. سعی کنید امید را زنده نگه دارید. هرچه می‌توانید، شعله امید را در دل خودتان و در دل مخاطبان‌تان زنده نگه دارید. با امید است که می‌شود پیش رفت. امید هم امید بیجا نیست؛ امیدی است که واقعیت‌ها کاملاً ما را به درستی آن نوید می‌دهد.» (سخنان مقام معظم رهبری در دیدار با دانشجویان، ۱۳۹۱/۵/۱۶، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=20686>)

۱۲. تلاش در جهت مسائل فرهنگی

از آن‌جا که دشمنان خارجی انقلاب برای به فساد کشاندن اخلاق و باورهای مردم تلاش‌های فراوانی می‌کنند و نیز از آن‌جا که آفات داخلی انقلاب در دو بعد علم و اخلاق، عارض زمامداران و مردم می‌شود باید گفت که آفات انقلاب عمدتاً فرهنگی هستند و بنیادی‌ترین و سودمندترین شیوه حفظ و تقویت انقلاب، فعالیت‌های آموزشی و پرورشی است. اگر مردم و مسؤولان و دست‌اندرکاران امور و شؤون جامعه انقلابی تعلیم و تربیت صحیح و کافی نیابند، هیچ امیدی به دوام و سلامت انقلاب نخواهد بود، هرچند شخص رهبر و تنی چند از زمامداران و متصدیان امور از هر جهت صالح و شایسته باشند. برای استمرار انقلاب - یعنی هم ضد انقلاب را در همه میدان‌ها مغلوب سازد و هم به جمیع اهداف و مقاصد خود نائل آید - مؤثرترین و مفیدترین کاری که می‌توان و باید کرد فعالیت فرهنگی، به وسیع‌ترین معنای این کلمه است. باید تلاش کرد تعداد بیشتری از مردم با احکام و تعالیم اسلام آشنا شوند و هیچ فرد، گروه یا قشری از این آشنایی فرخنده محروم نماند و این آموزه‌ها و فرموده‌ها هرچه بیشتر در ژرفای دل و جان افراد رسوخ یابد. علاوه بر این‌که در تعلیم و تربیت دینی مردم هیچ فرد، گروه یا قشری را فراموش نمی‌کنیم و به هیچ درجه و رتبه‌ای از معرفت دینی اکتفا نمی‌ورزیم، باید از آگاه کردن مردم نسبت به اوضاع و احوال سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جامعه خودمان و نیز دیگر جوامع به هیچ روی غفلت

نورزیم (مصباح یزدی، ۱۳۸۶، ۱۸۹).

۱۳. تقویت عرصه‌های مقاومتی در حوزه اقتصادی، تبیین و اجرای اقتصاد مقاومتی

امروز یکی از مسائل اصلی کشور مسئله اقتصاد است. قوی شدن یک ملت فقط به داشتن تسلیحات جنگی پیشرفته نیست. رهبر انقلاب برای قوی شدن ملت سه عنصر اقتصاد، فرهنگ و علم و دانش را معرفی کرده‌اند. درحوزه دانش پیشرفت‌های خوبی در کشور صورت گرفته است. اما در مورد اقتصاد و فرهنگ، یک اهتمام بیش از متعارف لازم است تا اقتصاد کشور را به شکلی درآید که دشمن نتواند با یک تصمیم‌گیری بر روی اقتصاد کشور و بر روی معیشت ملت ما اثر بگذارد. اقتصاد درون‌زا بایستی مایه خود و ماده خود را از درون کشور و از امکانات کشور و از توانایی‌های مردم خودمان به دست آورد.

بحث مقاومت فقط بحث نظامی نیست. وقتی اقتصاد کشور دچار مشکل شود، دشمن طمع می‌کند و اعتبار کشور کاهش پیدا می‌کند. لذا باید به اقتصاد به‌طور جدی پرداخت. رهبری معظم مقاومت در عرصه اقتصادی را متفاوت از مقاومت در عرصه نظامی دانسته و روشن کرده‌اند که نباید اقتصاد کشور را به نظام اقتصادی‌ای گره زد که خود دچار بحران و مشکل است. نظام جمهوری اسلامی با داشتن آرمان‌های والا و بلند، مورد تهاجم دشمن است؛ اقتصاد مقاومتی در مقابل قدرت‌هایی که از همه ظرفیت اقتصادی و سیاسی و رسانه‌ای و امنیتی خود برای ضربه زدن به ملت و نظام استفاده می‌کنند، عامل استحکام می‌باشد. مقاومت در عرصه اقتصادی به معنای مستحکم کردن ساخت اقتصادی کشور است که لازمه آن هم برخورد جدی و پیگیری مسائل است. رهبری معظم از چند سال گذشته براساس نیازی که بیش از پیش در کشور احساس می‌شد، گفتمان اقتصاد مقاومتی را برای نخستین بار زمینه مسائل اقتصادی مطرح کرده و بیان کردند که ما باید اقتصاد مقاومتی را در کشور پدید بیاوریم. ایشان با طرح مسئله خطر جنگ اقتصادی در طول نیمه دوم دهه ۱۳۸۰ و انشای اقتصاد مقاومتی در ۱۳۸۹/۰۶/۱۶ و تبیین ابعاد این نظریه در ۱۳۹۲/۱۲/۲۰ بخش مهمی از مرحله نظریه پردازی اقتصاد مقاومتی را به انجام رسانده‌اند. در

بیان دیدگاه معظم له می‌توان گفت که اقتصاد مقاومتی گفتمان عملی و نظری برای نمونه‌سازی گونه‌ای از اقتصاد است که برای رویارویی با گفتمان تحریم‌های اقتصادی، بیان شده است. اقتصاد مقاومتی به معنای آمادگی روحی و عملی برای مقابله در برابر دشمن و پاسخ به آن و حرکت به سوی طراحی الگوی اقتصادی - اسلامی در چارچوب الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت در دراز مدت است. اقتصاد مقاومتی نه تنها به معنای حصار کشیدن دور خود و فقط انجام یک کارهای تدافعی نیست؛ بلکه اقتصادی است که به یک ملت امکان می‌دهد تا در شرائط فشار هم رشد کرده و شکوفایی خود را داشته باشد. این تعریف در شرایط کنونی، به معنای یک حرکت مقطعی در شرایط فشار و تحریم نیست، بلکه یک سیاست راهبردی و بلندمدتی است که بایستی بنای اقتصاد کشور بر آن گذاشته شود؛ قابل انعطاف است، می‌تواند تکمیل شده و توسعه پیدا کند، اما خط مستقیم آن تغییر پیدا نخواهد کرد. ایشان در زمینه تکیه بر توان داخلی در اقتصاد مقاومتی بیان کردند که: «اقتصاد مقاومتی درون‌زا و برون‌گرا است. من هیچ‌وقت نگفتم دورکشور حصار بکشیم، اما این درون‌زایی را فراموش نکنید؛ اگر اقتصاد ملی از درون نجوشد و فوران نکند، به جایی نخواهد رسید. بله، تعامل با دنیا در زمینه‌های اقتصادی خیلی خوب است اما تعامل هوشمندانه و تعاملی که معنایش درون‌زایی اقتصاد باشد. راهش این است که ملت بایستد، مسئولین بایستند و آگاهانه و هوشیارانه حرکت کنند. به توفیق الهی و به فضل الهی، شماها خواهید دید آن روزی را که آمریکا و بزرگ‌تراز آمریکا و همه متحدین آمریکا، در قبال جمهوری اسلامی ایران هیچ غلطی نخواهند توانست بکنند.» (بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی،

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=32331>، ۱۳۹۴/۱۱/۲۸

گفتمان اقتصاد مقاومتی چشم اندازی بلند مدت پیش روی اقتصاد ایران است و مختص زمان تحریم و جنگ نیست و تبیین و پایه گذاری این اقتصاد بایستی یکی از راهکارهای جمهوری اسلامی در راستای مقاومت باشد. بایستی ساختارهای متناسب با این راهکار و تصمیمات مربوط به آن مورد توجه مسئولین و مردم قرار گیرد. اگر اقتصاد مقاومتی

به معنای واقعی اجرایی و عملیاتی شود، با توجه به متکی بودن به ظرفیت‌ها و امکانات داخلی نیازهای کشور را تأمین کرده و هم‌چنین عزت ملی را نیز به دنبال خواهد داشت.

۱۴. تقویت عرصه‌های مقاومتی در حوزه نظامی

به حکم آیه «وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَّا اسْتَقْبَعْتُمْ مِّن قُوَّةٍ وَمِن رِّبَاطِ الْخَيْلِ»^۱ و همچنین تهدیدهای نظامی دشمن در مقابل ایران اهمیت این موضوع کاملاً روشن و واضح است. اسلام به‌کارگیری تمام توان را جهت دفاع، مورد تأکید قرار می‌دهد. در عین حال توصیه می‌کند که هیچ‌گاه نباید خود را در برابر دشمن، خوار، ضعیف و شکست‌خورده احساس کرد؛ زیرا هر اندازه توان و نیروی مسلمانان کم باشد اگر تمام توان خود را برای دفاع از خود به کار بندند، خداوند متعال این کمبودها را با نظرهای غیبی خود جبران خواهد کرد. شرط بهره‌گیری از حمایت‌های الهی این است که مؤمنان تمام آنچه که در توان دارند را برای دفاع به کار گیرند و وجود برخی از افراد و گروه‌های متخلف، آنان را از این فیض محروم نمی‌سازد. قرآن کریم نیز هنگامی که از تاریخ اسلام و دیگر اقوام سخن می‌گوید، بر این نکته تأکید دارد که مؤمنین واقعی که حاضر به اجرای دستورات خداوند هستند و مال و جان خود را در راه اسلام، دین حق و نظام عادلانه در طبق اخلاص می‌گذارند، باید در این زمینه جدیت داشته باشند؛ حتی اگر در کنار آنان، افرادی سست‌عنصر، راحت‌طلب و تنبل و یا حتی معاند و توطئه‌گر حضور داشته باشند.

در راستای وظایف نیروهای مربوط به این حوزه از مقاومت امام خامنه‌ای فرموده‌اند: «کاری کنید که آن روزی که مسئولیت‌های سنگین ارتش جمهوری اسلامی بر دوش شما جوان‌های امروز و دانشجویان امروز و فارغ‌التحصیلان امروز قرار خواهد گرفت، ارتش را از آنچه هست جلوتر ببرید، افتخارات ارتش را افزایش بدهید؛ این کار را شما می‌توانید انجام بدهید. آمادگی شما، ابراز قدرت شما، دشمن را به عقب‌نشینی وادار می‌کند، دشمن را می‌ترساند؛ این، آن دستوری است که قرآن به ما داده است، باید این آمادگی‌ها را روزبه‌روز افزایش بدهیم.

۱. سوره انفال آیه ۶۰.

من به شما کاملاً امیدوارم، من آنچه درباره جوانان مؤمن و آمادگی‌های روحی آن‌ها در این میدان گفته شد، همه را باور دارم؛ می‌دانم شما قدرت ایستادگی و ثبات قدم دارید، انگیزه آن را دارید و این توانایی را، این آمادگی را ان‌شاءالله در میدان‌های مختلف، چه میدان علمی، چه میدان سازمانی، چه میدان رزم، چه میدان پیشرفتهای گوناگون، به کار خواهید بست و نشان خواهید داد.» (بیانات در دانشگاه علوم دریایی امام خمینی رحمته‌الله علیه نوشهر، ۱۳۹۷/۰۶/۱۸، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=40461>)

۱۵. کمک به مقاومت ملت‌ها

امروز قدرت‌های سلطه‌گر در دنیا در صدد هستند تا منافع خود را در هر نقطه‌ای از دنیا تأمین کنند. حرکت انقلابی مردم ایران از بدو شروع نهضت اسلامی همواره در راستای حمایت از جبهه مستضعفین و مبارزه با مستکبران عالم بوده است. در مقدمه قانون اساسی ایران دفاع از مسلمانان و محرومان به صراحت ذکر شده است. ملت ایران دفاع از مسلمان‌ها و دفاع از ملت مظلوم را جزو سیاست‌های اصولی خود می‌داند. استحکام و عمق فکر دفاع از یک ملت مظلوم از بنیان‌های اسلام و دفاع از ملت مظلوم فلسطین یا دفاع از هر ملت مظلوم دیگر یا مخالفت با اشغالگری و تسلط نظامی، در سیاست و در برنامه عملی ایران عمق دارد. امروز با شروع و تداوم بیداری اسلامی در منطقه، آگاهی و اطلاع درست از شرایط مقاومت در منطقه و سراسر عالم، می‌تواند ملت ایران را در پشتیبانی هرچه بیشتر از مظلومان و ستیز با مستکبران، یاری رساند. رهبری در سخنرانی‌ها و بیانات خود در بسیاری از موارد بر این کمک ایران تأکید کرده‌اند. ملت مسلمان ایران با عزم راسخ و مغتنم شمردن این بصیرت و آگاهی بایستی حضور خود را در حمایت از جبهه مقاومت حفظ کرده و مواضع خود را آشکارا نشان دهد و به دنیا اعلام کند که جمهوری اسلامی بر سر مواضع ظلم‌ستیز خود ایستاده است و برای آن، مقاومت و فداکاری خواهد کرد.

با توجه به اصول قانون اساسی و مبانی نظام جمهوری اسلامی حمایت از جریان مقاومت اسلامی در مقابل تجاوز بیگانگان به عنوان بخشی از وظایف مسلم دولت اسلامی

همواره مورد تاکید نظام قرار گرفته است. در قرآن کریم خداوند به نحو استفهامی سوال می‌کند: «وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَل لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَل لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا، شما را چه شده که در راه خدا و [رهایی] مردان و زنان و کودکان مستضعف [ی که ستمکاران هرگونه راه چاره را بر آنان بسته‌اند] نمی‌جنگید؟ آن مستضعفانی که همواره می‌گویند: پروردگارا! ما را از این شهری که اهلش ستمکارند، بیرون ببر و از سوی خود، سرپرستی برای ما بگمار و از جانب خود برای ما یآوری قرار ده.» (سوره نساء آیه ۷۵) با توجه به آموزه‌های قرآن کریم و روایات متعدد از ائمه علیهم‌السلام و همچنین سخنان عالمان دین، مسلمانان نبایست در قبال تهاجم بیگانگان به سایر هم‌کیشان بی‌تفاوت باشند و بایستی از مسلمانان در سرزمین‌های اسلامی در برابر تجاوز بیگانگان و همچنین مقاومت آن‌ها، دفاع کنند و در زمینه‌های مختلف اقتصادی، نظامی و سیاسی حمایت‌های لازم را از آن‌ها به عمل آورند. بنابراین وظایف دولت اسلامی در حوزه سیاست خارجی در دفاع از منافع ملی و حمایت از مقاومت اسلامی دارای اهمیت می‌باشد.

تقویت گفتمان مقاومت اسلامی در منطقه، تقویت نظام جمهوری اسلامی است و همان‌گونه تضعیف مؤلفه‌های مقاومت اسلامی سبب نزدیک شدن دشمن به مرزهای اعتقادی و ایدئولوژیک انقلاب اسلامی و زدن صدمه به نظام جمهوری اسلامی است.

۱۶. استحکام بخشیدن به بنیان مقاومت

به تعبیر مقام معظم رهبری، امروز از جانب استکبار تسخیر زمینه‌های متعددی که مهم‌ترین آن‌ها اقتصاد، سیاست و فرهنگ است به مانند سیل به سمت ایران سرازیر شده است. ایشان دلایل متعددی را در زمینه لزوم استحکام بخشیدن به بنیان مقاومت ذکر کرده و تحقق آنچه مستکبران بخواهند را عملی نمی‌دانند و در مقابل علاوه بر دانستن و انجام وظیفه و تکلیف مسئولان در جمهوری اسلامی انتظار دارند که افراد به عنوان کسانی که این مسئولیت را احساس می‌کنند، در مقابل این سیل جهانی باید مقاومت کنند. ایشان راه

مقاومت را تحکیم بخشیدن به بنیان‌ها دانسته و می‌فرمایند: «آیا در مقابل این سیل می‌شود مقاومت کرد؟ ما معتقدیم بله، می‌شود مقاومت کرد؛ این وظیفه اصلی ماست. مقاومت، تنها با استحکام بخشیدن به بنیان‌ها صورت می‌گیرد. هر سیل بنیان‌کنی وقتی به یک صخره استوار برسد، نمی‌تواند در آن اثر بگذارد. ما باید خود را استوار و مستحکم کنیم و بنیان‌های فرهنگی و اقتصادی و سیاسی خود را استحکام ببخشیم. هر کاری که در جهت استحکام بخشیدن باشد، مقدس و خوب و مورد اجر و ثواب الهی است. هر چیزی که در جهت متزلزل کردن این پایه‌ها و بنیان‌ها باشد، بد است؛ این دیگر ربطی به جناح و حزب و گروه و تشکیلات ندارد. به نظر من معیار و ملاک، این است.» (سخنان مقام معظم رهبری در دیدار با نمایندگان مجلس، ۱۳۸۱/۳/۷، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3123>)

۱۷. تبلیغ نظریه مقاومت

بیان اهداف دشمن و لزوم نظریه مقاومت در مقابل دشمن چه در داخل کشور و چه خارج از مرزهای ایران بایستی تبلیغ و ترویج شود. نظریه مقاومت، یک نظریه اصیل و درست است؛ هم در مقام نظر، هم در مقام عمل؛ از لحاظ نظری و از لحاظ عملی، از هر دو جهت، باید ترویج شود. انقلاب اسلامی با توجه به داشتن قدرت مادی و عقیدتی پایه‌ها و مبانی قدرت مقاومت اسلامی را استحکام بخشیده است. جریان کلی دنیا، جریان استکبار و جریان نظام سلطه است؛ یک عده سلطه‌گردد، یک عده هم زیر بار این سلطه رفته و سلطه‌پذیرند. جمهوری اسلامی برخلاف این جریان حرکت میکند. اما نکته مهم این است که مشکلات فعلی کشور نتیجه مقاومت نیست، نتیجه دور شدن از تفکر صحیح مقاومتی و منحرف شدن از اصول انقلاب اسلامی است. از طرفی آینده‌نگری و تأمین منافع بلندمدت، بهترین دلیل بر حمایت از مقاومت است؛ زیرا اهداف توسعه طلبانه رژیم صهیونیستی، هرگز به فلسطین محدود نخواهد شد. از طرفی رفتار و خوی تجاوزگرانه آمریکا و اسرائیل، روح مقاومت را بیش از پیش در دنیای اسلام زنده خواهد کرد. راه همه کشورهای

اسلامی برای مقابله با تجاوزگری کشورهای غاصب، جز مقاومت نیست و محقق کردن آرمان‌های بلند اسلام ناب محمدی ﷺ، با مقاومت انجام پذیر خواهد بود.

۱۸. ایستادگی و عدم سازش در برابر استکبار و دشمنان انقلاب و نظام اسلامی

از برجسته‌ترین ویژگی‌های خط امام که در وصیت‌نامه و در همه بیانات ایشان منعکس است، لزوم ایستادگی قاطع در مقابل طمع‌ورزان و مستکبران است. به برکت قدرت بخشیدن اسلام به ایران، امروز ملت ایران داعیه مبارزه با ظلم جهانی، مبارزه با استکبار جهانی ظالم و حمایت از مظلوم را دارد. صلابت و ایستادگی حضرت امام، مقام معظم رهبری و ملت ایران بر سر ارزش‌های اسلامی، در برابر فشارها و تهدیدهای دشمنان جمهوری اسلامی و فزون خواهی آنان، رمز موفقیت نظام در برابر دشمنان می‌باشد. استکبارستیزی در قالب عدم سلطه‌گری و همچنین پذیرش سلطه اصلی است که به طور ویژه در قانون اساسی کشور و خط مشی انقلاب اسلامی مورد تأکید قرار گرفته است.

ملت ایران با توجه به رهنمود اسلامی «كُنْ لِلظَّالِمِ خَصْمًا وَ لِلْمَظْلُومِ عَوْنًا»؛ (نهج البلاغه / نامه ۴۷) اگر می‌توانی به مظلوم کمک کنی، کمکش کن. ایستاده است. ایستادن در مقابل زورگویی ظالم به مظلوم، مانند ایستادن ایران در کنار گروه‌های مقاومت، در منطقه غرب آسیا و یا حضور ایران در سوریه، در مقابله و مواجهه با تروریست‌هایی آمریکا و عوامل آمریکا در منطقه، لازمه توحید است. از طرفی دشمن در صدد تحمیل نظریه عدم نیاز به مقاومت در مقابل آمریکا و استکبار است. باید بدانیم آرمان‌ها و اهداف توسعه طلبانه رژیم صهیونیستی، هرگز به فلسطین و لبنان محدود نمی‌شود؛ بلکه آنان آرزوی سیطره بر جهان اسلام و به ویژه جمهوری اسلامی ایران را در سر می‌پرورانند.

۱۹. پذیرش الگوی مقاومت در مقابل سازش

ایستادگی و مقاومت در برابر قدرت‌ها به طور طبیعی دارای هزینه است، اما بر اساس تفکر و اعتقاد اسلامی، اگر این مقاومت عقلایی و منطبق با منطق باشد، هزینه‌اش کمتر از هزینه سازش است. در این زمینه رهبر انقلاب می‌فرماید: «هزینه تسلیم شدن به مراتب

بیشتر از هزینه مقاومت کردن و ایستادگی کردن است. ایستادگی کردن ممکن است هزینه‌ای داشته باشد، اما دستاوردهای بسیار بزرگی دارد که صدها برابر آن هزینه برای ملت‌ها ارزش دارد، اما تسلیم شدن در مقابل دشمن عنود و لجوج و خبیث، جز لگدمال شدن، جز ذلیل شدن، جز بی‌هویت شدن هیچ اثری ندارد. و البته در این زمینه نیز تجربیات روشنی پیش‌روی ماست. این قانون لایتخلف پروردگار است که فرمود: «فَلَا تَهْتُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَتَرَكُمُ أَعْمَالِكُمْ»؛ سست نشوید، دعوت به سازش با دشمن نکنید، خدای متعال شما را برتر قرار داده است و برتر هستید، «وَلَنْ يَتَرَكُمُ» یعنی «لَنْ يَنْقُصَكُمْ»، خدای متعال برای شما کم نمی‌گذارد در مقابل مجاهدتی که انجام داده‌اید، پاداش این مجاهدت را به‌طور کامل به شما خواهد داد.» (بیانات در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه امام حسین علیه السلام، ۱۳۹۷/۰۴/۰۹، <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=40055>)

حجت را بر استکبار جهانی و جریان مصلحت‌اندیش، سازشکار و تحمیلگر داخلی تمام شده است. در این صحنه نابرابر و رویارویی بین ملت‌های مقاومت و جهان سلطه‌گر، مقاومت پیروز است و دشمن وادار به عقب‌نشینی خواهد شد چراکه انتخاب مقاومت، انتخابی آگاهانه و حقیقی است. با توجه به سخنان و بیانات امام خامنه‌ای گزینه قطعی ملت ایران مقاومت در مقابل آمریکا است. اگر ایران بر مواضع اصولی خود پافشاری کند، دشمن عقب‌نشینی می‌کند. در بیان کلی اینکه نه آمریکا با ایران جنگ می‌کند و نه جمهوری اسلامی با آمریکا مذاکره می‌کند. قطعاً رهبران مقاومت با صدایی رسا می‌توانند ادعا کنند که هزینه سازش بیش از مقاومت است. با توجه به اینکه دولت امکانات و اختیارات کافی و حتی فراقانونی را دارد، بایستی گشوده شدن مشکلات از طریق مذاکره را کنار گذاشته و با اقدام عملی چه در سیاست داخلی برای دنبال کردن رونق تولید و خودکفایی و اقتصاد مقاومتی و چه در سیاست خارجی برای شکست دشمنان کشور پیش رود.

۲۰. شناخت مبانی و شاخص‌های دولت مقاومت

برای هدف حاکمیت الهی بایستی دولت مقاومت تشکیل داد تا در برابر تمام برنامه ریزی‌ها و فشارهای بیرونی و درونی مقاومت کرده، به راه خود ادامه دهد. دولت مقاومت دولتی توحیدی است که در ساختارهای موجود بین‌المللی قابل هضم نیست. بنابراین، باید ساختارها و نظام‌ها و برنامه‌های خود را براساس مقاومت در برابر نظامات موجود بین‌المللی طراحی کند. این دولت دارای حداقل شاخص‌هایی است که آن را از سایر دول متمایز می‌کند و او را قادر خواهد ساخت تا ضمن حفظ هویت خود، در مسیر استقرار حاکمیت الهی حرکت کند. در دولت مقاومت افراد باید دارای ایمان راسخ و عمیق دل‌هایی محکم و مطمئن به نصرت الهی داشته باشند. انسان‌های ضعیف و ترسو نمی‌توانند تصدیق امور را در این دولت‌ها برعهده گیرند. همچنین سست‌ایمانان و کسانی که به دلیل دنیاگرایی، ضعف بنیه ایمانی و یا انحراف در مسیر خود پایدار نیستند یا اعتقادی به پایداری ندارند، در این دولت جایی ندارند. شرط تحقق این دولت به کارگیری همه استعداد و امکانات و توان مادی افراد است و افراد برای مقاومت و در راه آن باید از مال و جان خود بگذرند. این دولت دارای حداقل شاخص‌هایی است که آن را از سایر دول متمایز می‌کند و او را قادر خواهد ساخت تا ضمن حفظ هویت خود، در مسیر استقرار حاکمیت الهی حرکت کند. از بیانات مقام معظم رهبری و همچنین با رجوع به آیات و روایات و قانون اساسی، می‌توان ویژگی‌های زیر را برای دولت مقاومت استخراج کرد:

۱. مبانی توحیدی و اختصاص حاکمیت و تشریح به خداوند متعال
۲. نفی سلطه‌گری و سلطه‌طلبی
۳. فعال بودن به جای منفعل بودن
۴. قرارگرفتن در موضع اقتدار
۵. داشتن استحکام و قدرت درونی و پی‌ریزی ساختارهای سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی براساس اصل مقاومت در عین پیشرفت

۶. برخورداری از آمادگی دفاعی و قدرت بازدارندگی
۷. ایمان راسخ و عمیق دولتمردان به حاکمیت مطلق خداوند و درستی راه خود
۸. توکل بر خدا و مؤثرنداستن هیچ قدرتی جز قدرت او و اعتماد به نصرت الهی
۹. اعتقاد به لزوم مقابله با وضع موجود
۱۰. صرف تمام امکانات و نیروی خود در راه مقاومت
۱۱. هضم نشدن در هاضمه نظام بین‌المللی.

نتیجه‌گیری

با توجه به اندیشه و سیره عملی رهبر انقلاب و با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب می‌توان گفت مقاومت در عرصه سیاسی با استقلال‌طلبی، در عرصه اجتماعی با تأکید بر عدالت و مبارزه با فساد، در عرصه فرهنگی با نهادینه‌سازی سبک زندگی اسلامی ایرانی، در عرصه علم با جهاد و انقلاب علمی و دستیابی به قله‌های دانش، در عرصه سیاست خارجی با پایبندی به عزت و مصلحت در روابط بین‌الملل با تأکید بر عزت ملی، منافع ملی و مرزبندی با دشمن و هم‌چنین عقب‌نشینی نکردن از ارزش‌های انقلابی و مقاومت در عرصه اقتصادی با تحقق اقتصاد مقاومتی قابل اجرا می‌باشد. راه همه کشورهای اسلامی برای مقابله با تجاوزگری کشورهای غاصب، جز مقاومت نیست و محقق کردن آرمان‌های بلند اسلام ناب محمدی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، با مقاومت انجام پذیر خواهد بود. این هنوز آغاز کار است، و تحقق کامل وعده الهی یعنی پیروزی حق بر باطل و بازسازی امت قرآن و تمدن نوین اسلامی در راه است، ان شاء الله. با توجه به رهنمودهای مقام معظم رهبری بایستی گفتمان مقاومت در سطح جامعه تبیین و تثویز شود. مقاومت تنها ایستادگی نیست بلکه ایستادگی همراه با پیشرفت است که شامل اقتصاد درون‌زا و مقاوم به انضمام دیپلماسی همراه با اقتدار و تهدیدزدایی می‌باشد.

منابع

- قرآن کریم، ترجمه: ناصر مکارم شیرازی، تهران: دفتر مطالعات تاریخ و معارف اسلامی، ۱۳۸۰ ش.
- نهج البلاغه، ترجمه: محمد دشتی، چاپ سیزدهم، قم: مشهور، ۱۳۸۰ ش.
۱. بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، سید علی حسینی خامنه‌ای، ۲۲ بهمن‌ماه ۱۳۹۷.
 ۲. بیانات مقام معظم رهبری به نشانی پایگاه: <https://farsi.khamenei.ir>.
 ۳. اسدی، حیدر، ۱۳۹۶، «نقش فرهنگ مقاومت در امنیت داخلی جمهوری اسلامی ایران»، فصلنامه سیاست، سال ۴، شماره ۱۶.
 ۳. پوستین چی، زهره، ۱۳۹۱، «انقلاب اسلامی ایران و بهسازی هنجارسیاسی مقاومت در روابط بین الملل»، فصلنامه آفاق امنیت، سال ۵، شماره ۱۶.
 ۴. تراب زاده جهرمی، محمدصادق، سجادیه، سیدعلی رضا، سمیعی نسب، مصطفی، ۱۳۹۲، «بررسی ابعاد و مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران در اندیشه حضرت آیت الله خامنه‌ای»، فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی، سال ۱۰، شماره ۳۲.
 ۵. داوند، محمد، اسلامی، محسن، داوند، حجت، ۱۳۹۷، «تأثیر انقلاب اسلامی بر هندسه قدرت مقاومت اسلامی در غرب آسیا»، فصلنامه مطالعات سیاسی جهان اسلام، سال هفتم، شماره ۲۵، ۹۹-۷۹.
 ۶. شایگان، فریبا، ۱۳۸۱، «بررسی اهداف، ایده آل‌ها و ارزش‌های انقلاب اسلامی ایران از دیدگاه امام خمینی رحمته‌الله علیه»، فصلنامه علوم اجتماعی، دوره ۹، شماره ۲۰، ۱۲۴-۹۵.
 ۷. محمدی، محمود، ۱۳۹۲، «اسلامگرایی؛ گفتمان مقاومت»، فصلنامه علمی - پژوهشی جامعه شناسی تاریخی، دوره ۵، شماره ۲.
 ۸. محمدی، منوچهر، ۱۳۸۷، «انقلاب اسلامی: زمینه‌ها و پیامدها»، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، دفتر نشر معارف.
 ۹. محمدی، علیرضا، ۱۳۸۵، «نگرشی بر مبانی حمایت از مقاومت اسلامی در سیاست خارجی ایران: مقاومت اسلامی و منافع ملی»، پگاه حوزه، شماره ۱۹۶.

۱۰. مصباح یزدی، محمد تقی، ۱۳۸۶، «انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن»، چاپ اول.
۱۱. مصلی نژاد، عباس، ۱۳۹۳، «نقش ساختار سیاسی در سیاست گذاری فرهنگ مقاومت»، فصلنامه مطالعات راهبردی بسیج، سال هفدهم، شماره ۶۲.
۱۲. ناظمی اردکانی، مهدی، خالدیان، صفرعلی، ۱۳۹۷، «مؤلفه‌های فرهنگی گفتمان مقاومت اسلامی در جهان اسلام»، فصلنامه مطالعات سیاسی جهان اسلام، سال هفتم، شماره ۲، ۸۶-۵۹.
۱۴. عظیمی، شوشتری عباسعلی، ۱۳۹۶، «مفهوم، مبانی و شاخص های دولت مقاومت»، مجله پیام، شماره ۱۲۵.

